

**Tervise- ja tööministri 27. detsembri 2022. a määruse
nr 96 „Terviseameti põhimäärus“ muutmise määruse seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Tervishoiusüsteemi kvaliteedi parendamiseks luuakse Terviseameti tervishoiuteenuste osakonna koosseisu kvaliteedikeskus, mille eesmärk on pakkuda metoodilist tuge ja koolitusi kvaliteedijuhtimissüsteemide arendamiseks ning ühtse patsiendihutuse lähenemise tagamiseks. Käesoleva eelnõuga lisatakse see ülesanne Terviseameti põhiülesannete loetellu.

Riigikontrolli hinnangul puudub Eestis terviklik riiklik tervishoiuteenuste kvaliteedisüsteem – tegeldakse üksikute, killustunud tegevustega, mistõttu ei ole võimalik selgelt hinnata tervishoiu üldist kvaliteeti ega patsiendi õiguste tagamist. Ka Sotsiaalministeeriumi kvaliteedipoliitika tuumiku tehtud [tervishoiuteenuste kvaliteedisüsteemi analüüsist](#) ilmneb, et Eestis puudub struktuur ning ühtne metoodika, mis toetaks tervishoiuteenuse osutajaid kvaliteedijuhtimise ja patsiendihutuse parendustegevustes.

Terviseameti koosseisu kuuluv Rahvatervise labor osutab lisaks põhiülesannetele tasulisi teenuseid. Kehtivas Terviseameti põhimääruses puudub viide, et teenuste tingimused ja hinnakirja kehtestab rahvatervishoiu seaduse § 12 lõike 4 alusel valdkonna eest vastutav minister. Eelnõuga lisatakse Terviseameti põhimääruse §-i 9 vastav täiendus.

Nimetatud muudatustega ei kaasne halduskoormuse suurenemist.

Eelnõu on ette valmistanud Terviseameti jurist Ragne Tsätko (ragne.tsakko@terviseamet.ee, tel 794 3500) koostöös Terviseameti tervishoiuteenuste osakonna juhataja Külli Friedemanni (kylli.friedemann@terviseamet.ee, tel 794 3500) ning finantsjuht Olga Galaburdaga (olga.galaburda@terviseamet.ee, tel 794 3500). Eelnõule tegi juriidilise ekspertiisi Sotsiaalministeeriumi õigusnõunik Kristella Kukk (kristella.kukk@sm.ee, tel 5676 7894).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse Terviseameti põhimääruse §-i 8 lõiget 6, millega lisatakse tervishoiuteenuste osakonna põhiülesannete loetellu tervishoiuteenuste kvaliteedi ja patsiendihutuse süsteemse arendamise koordineerimine ja toetamine.

Sotsiaalministeeriumi kvaliteedipoliitika tuumiku poolt tehtud tervishoiuteenuste kvaliteedisüsteemi analüüsist ilmneb, et Eestis puudub struktuur, mis toetaks tervishoiuteenuste osutajaid kvaliteedijuhtimise ja patsiendihutuse parendustegevustes, looks ühtseid metoodikaid ning aitaks levitada parimaid praktikaid. Selleks, et kindlustada kvaliteedi areng kogu tervishoiusüsteemis, on vajalik tagada kvaliteedisüsteemi arendamine ning selle koordineeritud juhtimine ja selge strateegia. Nimetatud ülesande täitmiseks luuakse Terviseameti tervishoiuteenuste osakonna koosseisu kvaliteedikeskus.

Tervishoiuteenuste osakonna ülesanneteks on Terviseameti kehtiva põhimääruse kohaselt kiirabi teenuse osutamise korraldamine, tervishoiuteenuse osutajate tegutsemisõiguse haldamine ning tervishoiutöötajate registreerimine, kutsekvalifikatsiooni tunnustamine ning muude tervishoiuteenuse osutamisele kohalduvates õigusaktides ametile kehtestatud ülesannete täitmine.

Tervishoiuteenuste kvaliteedi arendamisega seotud ülesanded on tihedalt seotud tervishoiuteenuste osakonna ülesannetega, seega soovitakse eelnimetatud tervishoiuteenuste kvaliteedijuhtimisega tegelev struktuurüksus luua Terviseameti tervishoiuteenuste osakonna koosseisu eraldiseisva kvaliteedikeskusena. Kvaliteedikeskuse loomine osakonna koosseisu võimaldab tagada tervishoiuteenuste valdkonnas sujuva ja efektiivse koostöö.

Kvaliteedikeskuse ülesanneteks saavad tervishoiuteenuste kvaliteedi ja patsiendihutuse süsteemse arendamise koordineerimine ning toetamine, tervishoiutöötajate pädevussüsteemi seire ja arendamine ning teenuseosutajate nõustamine ja toetamine.

Kvaliteedikeskuse peamiseks fookuses töö alustamisel on tervishoiuteenuste kvaliteet. Kuna sotsiaal- ja tervishoiuteenuste integratsiooni raames liigutakse sotsiaal- ja meditsiinivaldkonna rehabilitatsiooni teenuste ühendamise suunas, siis saab keskuse ülesandeks ka selle tulemusel tekkiv uus kvaliteedivaade.

Kvaliteedikeskuse loomine on kooskõlas Terviseameti põhimääruse § 7 lõike 1 teise lausega, mille kohaselt võivad Terviseameti osakonna koosseisu kuuluda keskused.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse põhimääruse §-i 9 lõikega 3, millega täpsustatakse Rahvatervise labori tasuliste teenuste osutamise tingimusi. Tasulisi teenuseid osutab Rahvatervise labor vastavalt rahvatervishoiu seaduse § 12 lõike 4 alusel kehtestatud määruses sätestatud tingimustele ja hinnakirjale.

Terviseameti koosseisu kuuluva Rahvatervise labori põhiülesanneteks on rahvatervise ohutuse vallas nakkushaiguste, keemiliste ja füüsikaliste ohutegurite määramine ning labori analüüsivõimekuse tagamine. Tasulisi teenuseid osutab Rahvatervise labor vastavalt sotsiaalministri 24.08.2025. a määruses nr 40 „Terviseameti tasuliste tervisekaitseteenuste osutamise kord ja hinnad“ kehtestatud hinnakirjale ja tingimustele. Rahvatervise labor teostab tasulisi teenuseid juriidilise või füüsilise isiku, riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse taotluse alusel keemiliste, bioloogiliste ja füüsikaliste ohutegurite määramiseks ja riskihindamiseks ning labori hindamiseks ja tõendamiseks vastavalt hea laboritava nõuetele.

Hetkel kehtivas põhimääruses puudub viide, milliste tingimuste ja hinnakirja alusel tasulisi teenuseid osutatakse. Käesolevasse eelnõusse on vastav viide lisatud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne mõjusid demograafiale, majandusele, loodus- ja elukeskkonnale, kohaliku omavalitsuse korraldusele ega regionaalarengule. Muudatused puudutavad üksnes Terviseameti sisemist korraldust.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Terviseametile tervishoiusüsteemi kvaliteedijuhtimise arendamisega seotud ülesannete lisandumine ning kvaliteedikeskuse loomine tervishoiuteenuste osakonna koosseisu mõjutab ameti töökorraldust, sealhulgas eeldab täiendavate ametikohtade loomist ja seniste ametikohtade ümberkorraldamist, samuti asutuse protseduuride muutmist seoses uute ülesannete täitmisega.

Terviseameti ümberkorraldamisega seotud mõjud on ühekordsed, seevastu uuest struktuurist tingitud tõhusam koostöö ülesannete täitmisel on Terviseameti igapäevases tegevuses avalduva püsiva mõjuga.

Kvaliteedikeskuse loomisega kaasnevad 2026. aastal järgmised kulud:

- 1) ühekordsed kulud summas 120 000 eurot, mis seisnevad kvaliteediaruandlussüsteemi loomises ning patsiendihutuse andmekogu ja tervishoiukorralduse infosüsteemi arendustöodes;
- 2) uute täiendavate ülesannetega seotud püsivad kulud summas 596 997 eurot aastas.

Muudatustega seotud kulud ei too täiendavat koormust riigieelarvele, vaid lahendatakse ära Sotsiaalministeeriumi valitsemisala siseselt asutuste eelarvete ümbertöstmistega. Ühekordsed kulud summas 100 000 eurot eraldatakse Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse eelarvesse ning 20 000 eurot Terviseameti eelarvesse. Püsikulud 596 997 eurot on ette nähtud Terviseameti eelarvesse.

Rahvatervise labori tasuliste teenuste osas õigusliku aluse loomisega täiendavaid kulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumise ajaks on kavandatud 1. jaanuar 2026. a. Samale ajale on kavandatud ameti teenistuskohdade koosseisu ja tervishoiuteenuste osakonna põhimääruse kinnitamine.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõike 1 alusel ei esitata eelnõud avalikuks kooskõlastamiseks, kuna tegemist on asutuse põhimäärusega.